

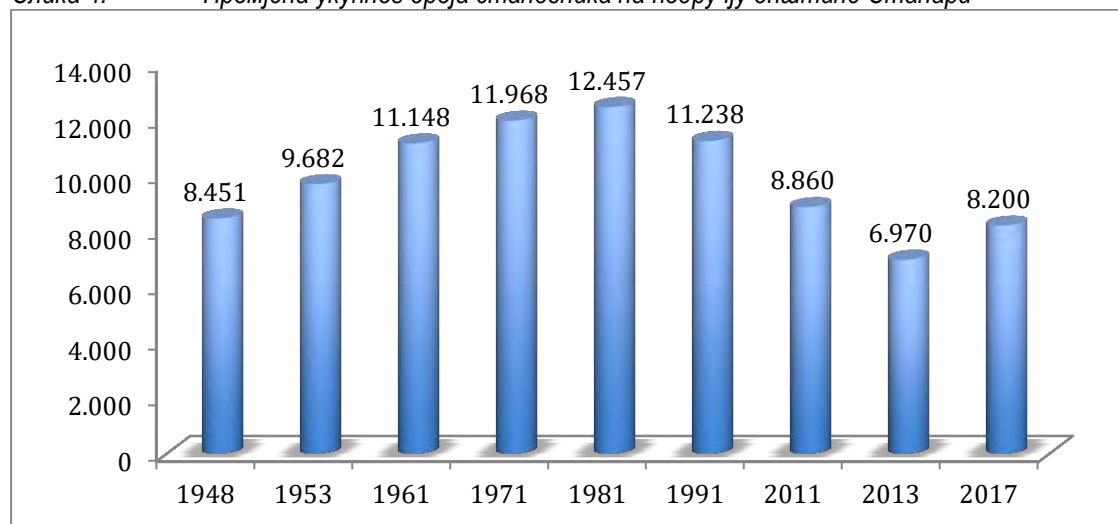
Демографске карактеристике становништва

Густина насељености општине Станари, према процјенама из 2011. године износи 55 становника по км², што је нешто мање од просјека Републике Српске, који је износио око 58 становника по км².

Укупан број становника

Према подацима из пописа становништва из 1991. године, на подручју општине Станари укупно је живјело 11.226 становника. Према резултатима пописа из 2013. године, објављених од стране Републичког завода за статистику Републике Српске, у општини Станари живи укупно 6.970 становника. Представници општине Станари и представници других организација истичу како подаци из пописа становништва, одржаног 2013. године, не дају тачну процјену укупног броја становника, пошто нису обухватили велики број становника општине који је на привременом раду у иностранству. Због добијања тачног укупног броја становника, демографских и осталих података потребних за адекватно управљање општином, општина Станари је у 2017. години провела анкетни попис становништва, и према резултатима анкетног пописа на подручју општине Станари живи 8.200 становника. Укупан број становника у 2017. години, према анкетном попису проведеном од стране општине Станари је мањи за 27% у односу на попис из 1991. године.

Слика 4. Промјена укупног броја становника на подручју општине Станари

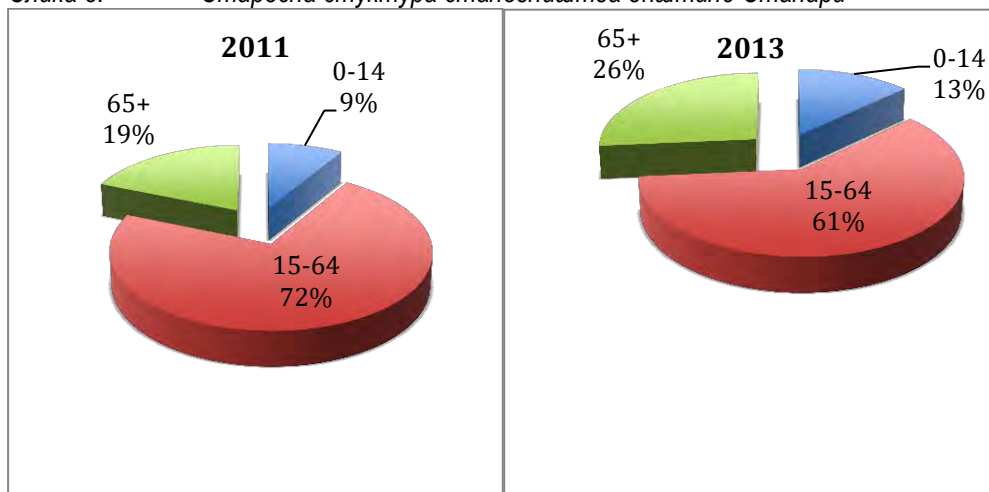
Извор: Републички завод за статистику Републике Српске и анкетни попис проведен од стране општине Станари

Структура становништва

Највећи дио популације општине Станари чини продуктивно становништво радне доби (72%). Препродуктивни дио популације старосне доби од 0-14 година износи само 9%. Непродуктивни дио популације старије од 65 година је износио високих 19%. Већи удио старих у односу на дјецу указује на транзицију становништва из становништва са високим mortalитетом и високим фертилитетом у становништво са ниским mortalитетом и ниским фертилитетом. Укупни однос зависности становништва који показује омјер броја дјеце (0-14) и старих (преко 65) на 100 становника радне доби (15-64) у општини Станари износи 37,89% и показује да на 100 становника радне доби има 37,89 дјеце и старих. Ови подаци указују на регресивни (контрактивни) тип старосне структуре и стару популацију, те да је популација испод границе која јој омогућава занављање.

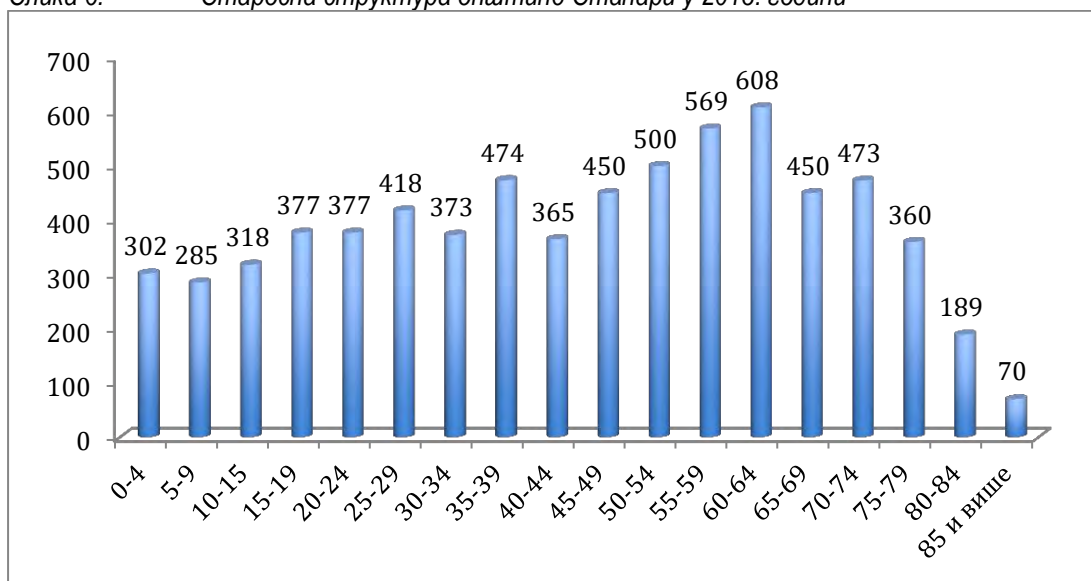
Слика 5. Старосна структура становништва општине Станари

Извор: Развојни тим општине Станари и Републички завод за статистику Републике Српске

Објављени подаци пописа из 2013. године показују нешто повољнију структуру становништва бар када је у питању процентни удио дјеце у укупној популацији (13%). Међутим, и даље се ради о карактеристикама популације са ниским mortalитетом и ниском фертилитетом и регресивном типу старосне структуре. Укупан однос зависности становништва који показује однос броја дјеце (0-14) и старих (преко 65) на 100 становника радне доби (15-64) значајно је лошији од оног који показују подаци из 2011. године. У 2013. години укупан однос зависности становништва, у општини Станари, износи 65,04% и показује да на 100 становника радне доби има 65 дјеце и старих.

Слика 6. Старосна структура општине Станари у 2013. години

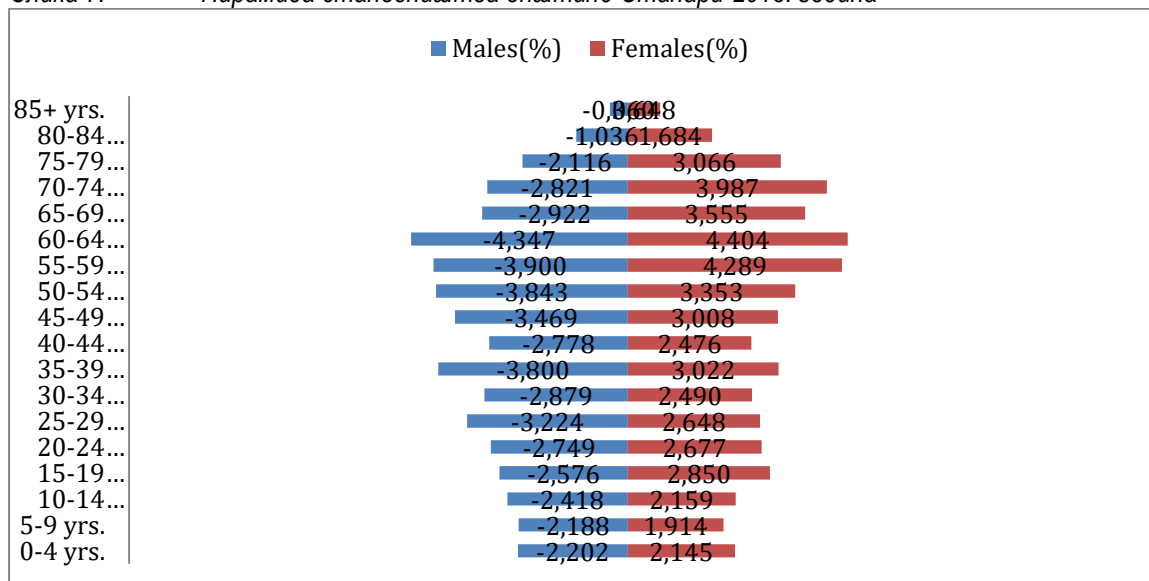

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Према подацима пописа 2013. године на подручју општине Станари живи незнатно више жена (3.510) од мушкараца (3.488).

Слика 7. Пирамида становништва општине Станари-2013. година

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Пирамида популације може попримити облик "божићњег бора", облик "кутије" и облик "врча". Пирамида популације општине Станари има облик најближи облику "врча". Облик врча указује да се ради о популацији са негативним прирастом становништва, ниском стопом рађања, популацији чији се број смањује и популацији са релативно дугим животним вијеком. Из пирамиде становништва општине Станари можемо видјети да жене имају дужи животни вијек од мушкараца и да се рађа више мушке дјеце него женске.

Природни прираштај становништва

Једини расположиви подаци о природном прираштају су подаци Републичког завода за статистику Републике Српске за 2015. годину. Према тим подацима, општина Станари имала је негативан природни прираштај становништва.

Табела 3. Природни прираштај становништва на подручју општине Станари (2015)

Рођени				Природни прираштај	Умрли		
Укупно	Живорођени				Укупно	Мушки	Женски
	Укупно	Мушки	Женски				
66	66	29	37	-50	116	57	59

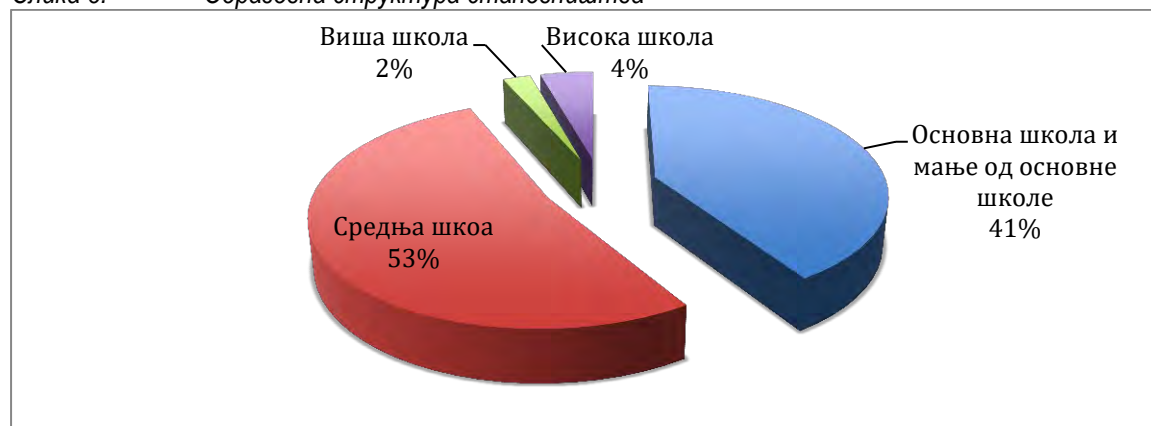
Извор: Републички завод за статистику

Образовна структура становништва

Према подацима анкетног пописа из 2017. године на подручју општине Станари, од укупног броја становника, 41% има основну школу или мање од основне школе, а 53% има завршену средњу школу. Када је у питању факултетски степен образовања, 2% има вишу школу и 4% има степен образовања високе школе.

Слика 8. Образовна структура становништва

Извор: Анкетни попис 2017. године

Табела бр.4 даје приказ образовне структуре становника општине Станари, по насељеним мјестима.

Табела 4. Степен образовања становника по насељеним мјестима општине Станари

ЗАВРШЕНА ШКОЛА							УКУПНО
Насељено мјесто	Без образовања	Основна школа (1-5. раз.)	Основна школа 6-9. раз.)	Средња школа	Виша школа	Висока школа	
Станари	60	104	198	567	25	67	1021
Брестово	68	108	253	305	15	17	766
Церовица	95	130	288	452	16	25	1006
Јелањска	33	98	83	177	4	5	400
Осредак	23	50	64	161	8	9	315
Љеб	23	14	99	235	16	25	412
Остружња Горња	24	38	104	195	10	11	379
Остружња Доња	116	75	183	438	33	58	903
Цвртковци	41	112	153	210	1	7	524
Митровићи	9	48	87	80	3	7	234
Рашковци	23	34	84	227	7	33	408
Драгаловци	12	20	81	153	3	6	275
Радња Доња	32	67	93	165	6	9	372
УКУПНО	559	898	1170	3365	147	279	

Извор: Анкетни попис 2017. година

Просторни распоред становништва

Највећа концентрација становништва је у насељима Станари, Церовица, Остружња Доња и Брестово. Од 1981. године биљежи се константан пад броја становника на подручју општине Станари и такав тренд видљив је у свим насељеним мјестима општине Станари, осим у мјесту Љеб.

Табела 5. Територијални распоред становништа општине Станари

Насеље	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2011.	2013.	2017.
Брестово	1271	1384	1426	1513	1417	1254	920	644	910
Драгаловци	896	996	1110	1204	1312	1031	450	367	328
Јелањска	656	749	874	827	843	701	559	435	486
Љеб	338	394	442	512	506	446	391	325	470
Митровићи	427	476	506	511	491	441	308	233	280
Осредак	481	555	603	707	730	605	426	282	360
Остружња Горња	153	377	453	509	510	495	445	380	443
Остружња Доња	835	763	924	1024	1120	1130	819	838	1035
Радња Доња	441	498	578	673	710	572	485	380	401
Рашковци	529	592	700	694	714	666	413	460	494
Станари	641	777	1141	1224	1301	1299	1549	1015	1197
Цвртковци	622	769	915	998	945	897	751	581	621
Церовица	1161	1352	1476	1572	1858	1701	1344	1030	1192
Укупно	8451	9682	11148	11968	12457	11238	8860	6970	8211

Највеће смањење броја становника се догодило у мјесним заједницама Драгаловци (68,2%), Осредак (40,4%) и Митровићи (36,5%). Најмање смањење укупног броја становника биљеже мјесне заједнице Станари (7,85%), Остружња Горња (10,5%) и Остружња Доња (8,4%). Мјесна заједница Љеб биљежи пораст броја домаћинстава од 5,38%.

Табела 6. Укупан број пописаних лица, домаћинстава и јединица за становање.

Насељно мјесто	УКУПНО ПОПИСАНО					Лица која су одбила попис
	Станови	Домаћинства	Зграде	Лица	Одсутни	
Станари	461	404	11	1196	176	25
Остружња Доња	368	335	3	1039	228	3
Остружња Горња	162	140	1	446	79	5
Брестово	391	337	1	905	320	23
Церовица	416	376	-	1187	286	11
Цвртковци	210	196	-	610	72	2
Радња Доња	140	139	-	405	63	4
Љеб	153	151	-	467	128	-
Драгаловци	229	104	1	327	26	1
Митровићи	98	99	-	278	50	-
Рашковци	172	156	1	507	51	18
Осредак	195	143	-	360	73	-
Јелањска	164	163	-	484	65	6
УКУПНО	3159	2743	18	8211	1617	98

Извор: Анкетни попис 2017. година

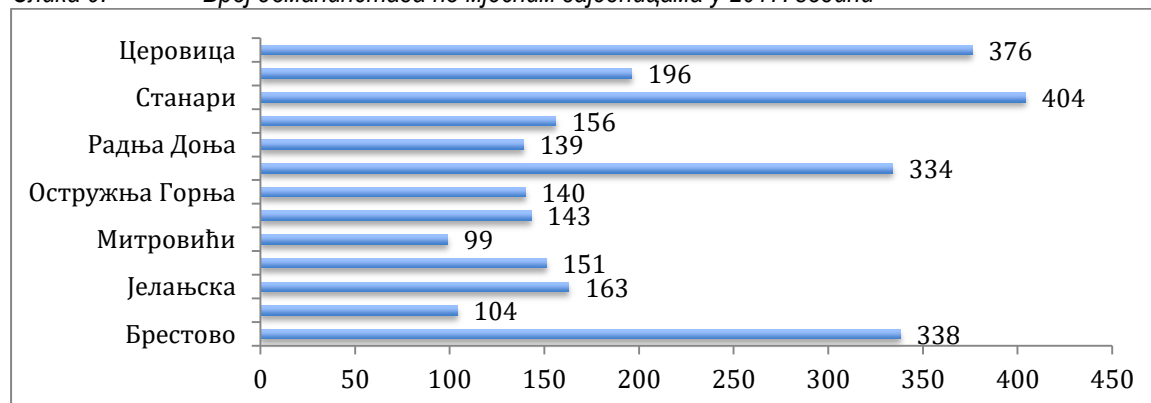

Интегрисана стратегија локалног развоја општине Станари

Према подацима анкетног пописа (табела бр. 5), на подручју општине Станари има 8.211 становника, од чега је 1.617 одсутно са подручја општине.

На подручју општине Станари у 2017. години је било укупно 2.743 домаћинства. Највећи број домаћинства имају мјесне заједнице Станари, Церовица и Остружња Доња, а најмањи на подручју мјесне заједнице Митровићи.

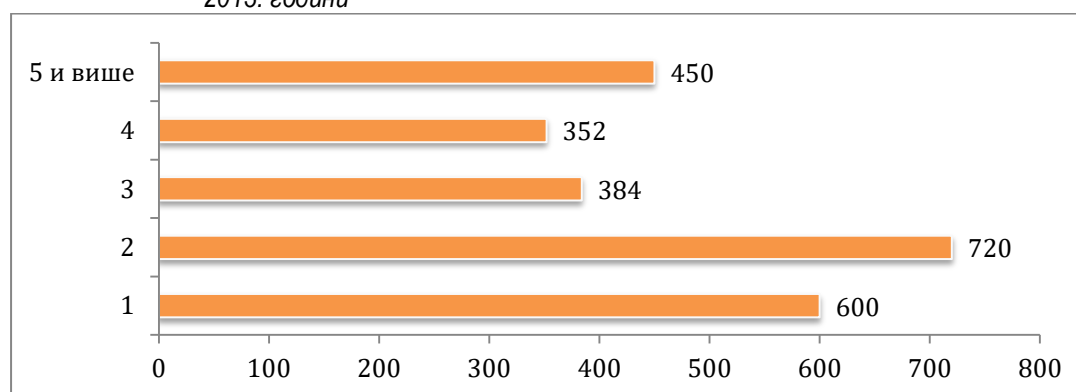
Слика 9. Број домаћинства по мјесним заједницама у 2017. години

Извор: Анкетни попис општине Станари за 2017. годину

Анкетни попис из 2017. године није обезбиједио податке о величини домаћинства, односно броју чланова домаћинства. Стога су за потребе израде Стратегије кориштени подаци из пописа становништва из 2013. године.

Слика 10. Величина домаћинства по броју чланова на подручју општине Станари у 2013. години

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске – Попис становништва 2013

Највећи број домаћинства, односно више од половине укупног броја домаћинства (52,67%) на подручју општине Станари, чинила су домаћинства са једним и два члана, што указује на велики број самачких домаћинства.

Велики број самачких домаћинства је потврђен и анкетним пописом 2017. године. Према резултатима анкетног пописа, на подручју општине Станари има 708 самачких домаћинства. Од тога броја 347 самачких домаћинства воде жене.

Табела 7. Број самачких домаћинстава по насељеним мјестима и полу (2017)

Насеље	Женска домаћинства	Мушка домаћинства	Укупно
Осредак	23	32	55
Љеб	14	23	37
Станари	43	45	88
Брестово	64	47	111
Јелањска	21	19	40
Цвртковци	22	24	46
Остружња Горња	15	22	37
Остружња Доња	47	38	85
Церовица	58	49	107
Радња Доња	11	18	29
Рашковци	14	15	29
Драгаловци	8	11	19
Митровићи	7	18	25
УКУПНО	347	361	708

Извор: општина Станари

Просјечна величина домаћинства на подручју општине Станари, према подацима из пописа 2013. године је 2,78 чланова по домаћинству, што је испод просјека Републике Српске који износи 3,2 члана по домаћинству. Од укупног броја домаћинстава 18% има 5 и више чланова домаћинства.

Миграције становништва

Највећи дио миграција становништва се односи на економску миграцију и одлазак на привремени рад у иностранство. Од укупног броја становника општине Станари око 1.600 је на привременом раду у иностранству. Унутрашњи дио миграција становништва се углавном односи на миграције према граду Добоју.

Анализа расположивих демографских података указује да се на подручју општине Станари ради о типу старе, регресивне (контрактивне) популације која се континуирано смањује и коју карактерише ниска стопа рађања, релативно дуг животни вијек и висок однос зависности непродуктивног и продуктивног дијела популације.

Због економске неразвијености и осталих фактора који одређују квалитету живота на подручју општине Станари, велики број становника који припада најпродуктивнијем дијелу популације, напушта подручје општине Станари. То је резултирало великим бројем самачких домаћинстава са једним или два члана домаћинства. Велики број самачких домаћинстава указује на потенцијално велики број становника који требају, или који ће у врло кратком периоду требати неки облик социјалне помоћи.

Просторни распоред становништва указује на ниску густину насељености већег дијела општине, те да се ради о руралном подручју на којем живи већи дио укупне популације. Постоји потреба стварања урабинизоване језгре са централним урбаним средиштем у насељу Станари, те каснијем евентуалном наставку урбанизације у три већа насеља на подручју општине Станари.

Због свега претходно наведеног, развојна политика општине Станари треба дефинисати демографску обнову становништва као један од приоритета. Активне мјере демографске обнове требају одговорити на постојеће изазове старења популације, ниског наталитета и одласка најпродуктивнијег дијела становништва општине Станари.

Мјере социјалне политике требају се фокусирати на велики број старачких домаћинстава, проблем ниског наталитета и проблем неповољног односа радно способне, продуктивне популације и непродуктивног дијела популације.